Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Rok VI **Nr. 4.**

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO

WYDAWANY Z FUNDUSZÓW NAUCZYCIELSTWA OKRĘGU.

Wilno, dnia 1 kwietnia 1929 r.

Redakcja i Administracja:
Wilno, Wolana 10. Kuratorjum Okr. Szk. Wil. Konto P. K. O. Nr. 30.466.

Pojedyncze numery do nabycia w Księgarni Stow. Naucz. Pol. w Wilnie, ul. Królewska Nr. 1

TREŚĆ:

Pozycja str.

53. Rozporządzenie M. W. R. i O. P. w sprawie Komisji Egzaminacyjnej dla czeladników . . . 106
54. Okólnik M. W. R. i O. P. w spr. badań zdrowotnych nauczycielstwa . . . 111
55. Rozporządzenie M. W. R. i O. P. w spr. dyscyplinarnej odpowiedzialności tymczasowych nauczycieli . . . 112
56. Okólnik K. O. S. Wil. w spr. przesyłania sum pieniężnych . . . 113
57. Okólnik K. O. S. Wil. w spr. dodatku ekonomicznego . . . 114
58. Okólnik K. O. S. Wil. w spr. Zjazdu nauczycieli geografji . . . 114
59. Okólnik M. W. R. i O. P. w spr. sprzątania sal szkolnych . . . 115
60. Okólnik K. O. S. Wil. w spr. święta sadzenia drzew . . . 115
61. Okólnik K. O. S. Wil. w spr. wykazu szkół, w których nauka uprawnia do zwrotu opłaty . . . 116
62. Ogłoszenia urzędowe . . . 117
63. Komunikaty i zawiadomienia . . . 118
64. Pochwały i odznaczenia . . . 119
65. Ruch służbowy . . . 120
66. Dział nieurzędowy . . . 122

53

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Robót Publicznych

z dnia 23 października 1928 r.

w sprawie regulaminu komisyj dla egzaminów na czeladników przy szkołach rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych.

Na podstawie ustępu drugiego art. 156 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (D. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) zarządza się co następuje:

§. 1. Komisje dla egzaminów na czeladników przy szkołach rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych posługują się załączonym regulaminem.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) *Świtalski,*

Minister Przemysłu i Handlu: (—) *E. Kwiatkowski,*
Minister Robót Publicznych: (—) *Moraczewski.*

Załącznik I do rozp. M. W. R. i O. P.
z dnia 23 października 1928 r. (poz. 29).

REGULAMIN

komisyj dla egzaminów na czeladników przy szkołach rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych.

§ 1.

Do egzaminu na czeladnika przy szkole rzemieślniczo-przemysłowej państwowej lub przez Państwo uznanej może przystąpić kandydat, który ukończył w takiej szkole pełny kurs nauki przemysłu, uznanego, na zasadzie art. 142 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468), za rzemiosło i otrzymał świadectwo ukończenia szkoły.

Przystępujący do egzaminu na czeladnika składa w oznaczonym terminie na ręce dyrektora szkoły podanie, skierowane do komisji dla egzaminu na czeladnika przy tej szkole.

Do podania należy dołączyć:
1. własnoręcznie napisany krótki życiorys,
2. świadectwo ukończenia szkoły rzemieślniczo-przemysłowej,
3. opłatę egzaminacyjną lub dowód zwolnienia od niej,
4. 2 niepodklejone fotografje.

§ 2.

Egzamin odbywa się w lokalu szkoły rzemieślniczo-przemysłowej. Termin egzaminu wyznacza Kurator okręgu szkolnego w porozumieniu z odpowiednią izbą rzemieślniczą, względnie z instruktorem korporacyj przemysłowych, o ile izba rzemieślnicza na danym terenie nie działa.

§ 3.

Kurator okręgu szkolnego ustala skład komisji egzaminacyjnej, powołuje jej członków oraz mianuje przewodniczącego. Przewodniczący komisji conajmniej na 10 dni naprzód zawiadamia na piśmie o terminie i miejscu egzaminu: a) kandydatów, b) członków komisji.

§ 4.

Egzamin składa się z 2-ch części: 1) z egzaminu praktycznego (wykonanie sztuki czeladniczej i ewentualne wykonanie pracy próbnej), 2) z egzaminu teoretycznego. Wykonanie sztuki czeladniczej nie może trwać dłużej niż 3 dni robocze, zaś próbna praca, jeżeli nadto jest wymagana przy egzaminie, nie może trwać dłużej niż 3 godziny robocze. Egzamin teoretyczny może trwać nie dłużej, niż 2 godziny, przyczem kandydata nie należy pytać bez przerwy dłużej niż 30 minut.

§ 5.

Na egzaminie praktycznym kandydat powinien wykazać opanowanie swego zawodu w takim stopniu, jaki jest niezbędny do samodzielnego wykonywania przeciętnych prac w danem rzemiośle.

Przewodniczący wyznacza sztukę czeladniczą do wykonania, dając temat, z chwilą rozpoczęcia egzaminu praktycznego, na oddzielnym arkuszu z oznaczeniem czasu wykonania. Temat ten dołącza się do protokółu członka komisji, nadzorującego wykonanie sztuki czeladniczej.

Sztuka czeladnicza powinna być tak wybrana, aby odpowiadała istotnemu zadaniu i nie była połączona ze znacznemi kosztami.

Nadzór nad wykonaniem sztuki czeladniczej sprawuje wyznaczony przez przewodniczącego komisji jeden lub więcej członków tejże komisji.

Osoba, sprawująca nadzór nad wykonywaniem sztuki czeladniczej, wystawia zaświadczenie pisemne, że kandydat wykonał sztukę czeladni-

czą samodzielnie i bez niczyjej pomocy. Jeżeli jakakolwiek pomoc była okazana, należy w zaświadczeniu wymienić, w jakim zakresie.

W razie pomyślnego wyniku egzaminu praktycznego (wykonanie sztuki czeladniczej), kandydat zostaje dopuszczony do egzaminu teoretycznego. Uznanie wyniku egzaminu praktycznego za pomyślny komisja może uzależnić od wykonania jeszcze doraźnej dodatkowej pracy próbnej.

§ 6.

Egzamin teoretyczny powinien być z reguły poprzedzany omawianiem z kandydatem wykonanej przez niego sztuki czeladniczej.

§ 7.

Celem egzaminu teoretycznego jest stwierdzenie przez Komisję, czy kandydat, poza posiadaniem biegłości i wprawy w zwykłej pracy odnośnego rzemiosła, posiada również potrzebne wiadomości co do wartości, nabywania, przechowywania i stosowania materjałów, przerabianych w rzemiośle, oraz co do sposobów poznawania ich jakości.

Poza tem egzamin powinien wykazać posiadanie przez kandydata potrzebnej do wykonania przemysłu rzemieślniczego znajomości przepisów o prawie przemysłowem i ubezpieczeniach społecznych.

§ 8.

Na żądanie komisji dyrektor szkoły powinien okazać prace szkolne kandydatów za rok ostatni.

§ 9.

Po ukończeniu egzaminu komisja orzeka zwyczajną większością głosów o wyniku egzaminu. W razie równości liczby głosów rozstrzyga głos przewodniczącego. W razie pomyślnego wyniku, komisja wydaje świadectwo złożenia egzaminu na czeladnika, według załączonego wzoru (zał. II).

Świadectwo złożenia egzaminu, opatrzone pieczęcią szkoły, podpisuje przewodniczący komisji oraz przedstawiciel izby rzemieślniczej.

Komisja stwierdza również wynik egzaminu na złożonem przez kandydata świadectwie ukończenia nauki w szkole, które po zakończeniu egzaminu zostaje mu zwrócone.

W razie niepomyślnego wyniku egzaminu, komisja oznacza termin, po którego upływie może kandydat ponownie składać egzamin.

§ 10.

Członków komisji obowiązuje tajemnica co do obrad.

§ 11.

Ze wszystkich posiedzeń i czynności komisji są sporządzane na miejscu protokóły przez jednego z członków komisji, wyznaczonego przez przewodniczącego. Protokóły te podpisywane są przez wszystkich członków komisji.

W protokóle z przebiegu egzaminu ustnego należy podawać czas trwania egzaminu, krótką treść zadawanych pytań i ogólną charakterystykę odpowiedzi.

§ 12.

Przewodniczący załatwia wszelkie sprawy, związane z czynnościami komisji.

§ 13.

Druki, przybory piśmienne i pomoc kancelaryjną, potrzebne komisji, dostarcza dyrektor szkoły.

§ 14.

Sprawozdanie z przebiegu i wyniku egzaminu przewodniczący komisji składa kuratorowi okręgu szkolnego w ciągu dni 14 po ukończeniu egzaminu.

§ 15.

Akta egzaminacyjne przechowuje się w archiwum szkoły.

§ 16.

Opłata egzaminacyjna wynosi dla kandydata 10 zł. W razie odstąpienia od egzaminu lub też w razie niepomyślnego wyniku egzaminu, opłaty się nie zwraca.

W wyjątkowych wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, kandydat może być zwolniony od opłaty egzaminacyjnej. Decyduje o tem kurator okręgu szkolnego na wniosek dyrektora szkoły.

§ 17.

Członkowie komisji otrzymują wynagrodzenie z pobranych opłat egzaminacyjnych w równych częściach.

Wynagrodzenia powyższego nie otrzymują członkowie komisji, będący funkcjonarjuszami państwowymi, którym przysługują zwrot kosztów podróży i diety z tytułu wyznaczenia ich do uczestniczenia w komisji.

Załącznik II do rozp. Ministra W. R. i O. P. z dn. 23 października 1928 r. (poz. 29).

Nr................

ŚWIADECTWO ZŁOŻENIA EGZAMINU NA CZELADNIKA.

....
(Imię i nazwisko kandydata)

Fotografja

Podpis.

urodzony dnia .... roku .... w ....

Województwa.............................. wyznania............

.... po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkoły

....
(podać pełną nazwę szkoły państwowej lub przez Państwo uznanej, w ostatnim wypadku dodać: „uznana przez Państwo zarządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia . . . . . Nr. . .)

poddał się egzaminowi na czeladnika w dniu ....

przed komisją dla egzaminu na czeladnika przy........

....

powołaną na podstawie art. 156 ust. I rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) i złożył egzamin na czeladnika z wynikiem pomyślnym.

Na podstawie art. 156 ust. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem..................................

.... zostaje
(imię i nazwisko)

CZELADNIKIEM

przemysłu ....

.............................., dnia.............................. r.............

Przewodniczący Komisji:

Przedstawiciel Izby Rzemieślniczej:

WYCIĄG

z Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53 ex 1927 poz. 468).

Art. 156.

„Uczniowie szkół rzemieślniczo-przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych zdają egzamin na czeladnków przed komisjami egzaminacyjnemi, utworzonemi przy każdej z takich szkół; skład komisji ustalają państwowe władze szkolne. Jednym z członków komisji powinien być przedstawiciel izby rzemieślniczej.

Regulaminy komisyj egzaminacyjnych, określonych w ustępie poprzedzającym, wydaje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz z zainteresowanymi ministrami. Regulaminy te powinny zawierać między innemi także postanowienia, tyczące się pokrywania kosztów egzaminów i pobierania taks egzaminacyjnych.

Komisja wydaje świadectwo złożenia egzaminu w razie pomyślnego wyniku. W razie niepomyślnego wyniku egzaminu komisja oznaczy termin, po upływie którego uczeń może ponownie poddać się egzaminowi.

Uczeń, który złożył egzamin z pomyślnym wynikiem, zostaje czeladnikiem.

54

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Wydziału Oświecenia Województwa Śląskiego i Liceum Krzemienieckiego

w sprawie badań zdrowotnych nauczycielstwa.

Wyjaśniając okólnik Ministerstwa z dnia 7 marca 1928 roku (Nr. OHfiz-21/28), oznajmiam, że o ile nauczyciel, korzystając z ustawowo zabezpieczonego urlopu płatnego, leczy się w uzdrowiskach (sanatorjach) społecznych, jak np. uzdrowisko nauczycieli szkół powszechnych w Zakopanem, uzdrowisko społeczne w Rudce i t. p., to pp. inspektorowie winni uważać świadectwa lekarzy, dyrektorów tych zakładów, za równoważne ze świadectwem lekarzy urzędowych i nie żądać od leczących się nauczycieli, by w okresie leczenia byli poddawani specjalnym badaniom lekarskim urzędowym.

Warszawa, dnia 31 stycznia 1929 r. (Nr. I W.F. 731/29).

Za Ministra Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

(—) *Sł. Czerwiński*
Podsekretarz Stanu.

55

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 13 grudnia 1928 r.

w sprawie odpowiedzialności dyscyplinarnej tymczasowych nauczycieli szkół, podległych Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Na podstawie art. 75 i 161 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli, której tekst jednolity został ogłoszony w załączniku do rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462), zarządzam w sprawie odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli tymczasowych z kategorji wymienionych w art. 1 punkt a) powołanej ustawy co następuje:

§ 1. Na nauczycieli tymczasowych mogą być nakładane następujące kary:

1. kara porządkowa upomnienia;
2. kary dyscyplinarne:
   a) nagana,
   b) kara pieniężna do wysokości 20 proc. uposażenia jednomiesięcznego,
   c) zwolnienie ze służby z zachowaniem praw do uposażenia emerytalnego w stosunku do lat rzeczywiście wysłużonych lub do odprawy,
   d) wydalenie ze służby państwowej bez prawa do emerytury lub odprawy i z pozbawieniem prawa zajmowania stanowiska nauczycielskiego w szkolnictwie państwowem, publicznem lub prywatnem.

§ 2. Karę porządkową i kary dyscyplinarne wymienione w § 1 punkt 2 lit. a), b) i c) nakłada na nauczycieli pnblicznych szkół powszechnych inspektor szkolny; karę wymienioną w § 1 punkt 2 d) w stosunku do nauczycieli publicznych szkół powszechnych oraz wszystkie kary, wymienione w § 1 w stosunku do nauczycieli innych szkół nakłada kurator Okręgu Szkolnego.

Jeżeli inspektor szkolny przedstawi wniosek o wymierzenie kary wydalenia ze służby państwowej nauczyciela publicznej szkoły powszechnej, a kurator Okręgu Szkolnego nie przychyli się do tego wniosku, zwraca sprawę inspektorowi szkolnemu celem nałożenia jednej z kar, do nałożenia której uprawniony jest inspektor szkolny.

§ 3. Kary dyscyplinarne wpisuje się do wykazu stanu służby.

§ 4. Do postępowania dyscyplinarnego przeciwko nauczycielom tymczasowym mają zastosowanie postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341), o ile rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej.

§ 5. Dochodzenie dyscyplinarne przeprowadza władza bezpośrednio przełożona nad szkołą, do której służbowo przynależy obwiniony nauczyciel. Jeżeli inspektor szkolny przedstawi wniosek o wymierzenie kary

wydalenia ze służby nauczyciela publicznej szkoły powszechnej, kurator Okręgu Szkolnego może zarządzić uzupełnienie dochodzenia.

§ 6. Pisemne orzeczenie o nałożeniu jednej z kar wymienionych w § 1 niniejszego rozporządzenia należy doręczyć obwinionemu.

§ 7. Władza, uprawniona do nakładania kar dyscyplinarnych (§ 2) może każdej chwili zawiesić nauczyciela w pełnieniu służby, jeżeli wdrożono przeciw niemu postępowanie sądowo-karne lub dyscyplinarne, albo gdy nauczyciel odmówi jawnie posłuszeństwa służbowego, albo też, gdy ze względu na jakość zarzuconego mu uchybienia obowiązkom służbowym lub godności stanu nauczycielskiego dalsze pozostawienie go wsłużbie naraziłoby powagę szkoły lub groziło dobru szkoły.

Odwołanie od takiego zarządzenia dopuszczalne jest jedynie łącznie z odwołaniem od orzeczenia o nałożeniu kary.

§ 8. Jeżeli nauczyciel w ciągu 2 lat po nałożeniu kary dyscyplinarnej (§ 1 punkt 2 a) i b) zachowywał się pod każdym względem poprawnie, może władza, która karę nałożyła, na jego prośbę zarządzić wykreślenie tej kary z wykazu stanu służby.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Warszawa, dnia 13 grudnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 8. poz. 70).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) *Świtalski.*

56

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 20 lutego 1929 r. Nr. 0-4634/29

Do Panów Inspektorów Szkolnych, Dyrekcyj i Kierownictw wszystkich szkół podległych oraz nauczycielstwa w Okręgu

w sprawie przesyłania sum pieniężnych i innych walorów.

Zawiadamiam, że w myśl § 9 przepisów rachunkowo-kasowych dla władz i urzędów państwowych, urzędy państwowe, nie posiadające specjalnych kas, nie są upoważnione do podejmowania z poczty sum pieniężnych i innych walorów, nadsyłanych pocztą pod ich adresem, że zatem Kuratorjum Okr. Szk. Wileńskiego nie może podejmować z poczty żadnych przesyłek pieniężnych, a zawiadomienia o ich nadejściu odsyła do miejscowej Kasy Skarbowej.

Wobec tego nie należy nadsyłać pod adresem Kuratorjum żadnych kwot, których przeznaczenie jest wyraźnie określone; kwoty takie należy przesyłać bezpośrednio do miejsca ich przeznaczenia, a więc należności Skarbu Państwa — wpłacać do kas skarbowych na odpowiednie pozycje budżetu, inne zaś kwoty przesyłać według przynależności, naprzykład

prenumeratę za Dziennik Urzędowy Kuratorjum wpłacać należy na konto Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okr. Szk. Wileńskiego w P. K. O. Nr. 30466.

Naczelnik Wydziału
J. Małowieski.

57

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 21 lutego 1929 r. Nr. 0 4617/29.

w sprawie dodatku ekonomicznego.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 13 lutego 1929 r. Nr. I Prez.-813/29 podaje do wiadomości na podstawie wyjaśnienia Ministerstwa Skarbu z dnia 1 lutego 1929 r. Nr. D. III. 87/I, że funkcjonarjuszowi państwowemu nie należy się dodatek ekonomiczny na syna, który pełni obowiązkową służbę wojskową, chociażby w tym czasie był równocześnie słuchaczem wyższej uczelni. Należy bowiem wziąć pod uwagę, że syn ten w czasie służby wojskowej pozostaje na całkowitem utrzymaniu Skarbu Państwa (mieszkanie, umundurowanie, wyżywienie, żołd).

Naczelnik Wydziału.
(—) *J. Małowieski.*

58

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

do Dyrekcyj szkół średnich i Panów Inspektorów Szkolnych w Okręgu

w sprawie IV Ogólnopolskiego Zjazdu Nauczycieli Geografji.

Zawiadamiam, że IV Ogólnopolski Zjazd Nauczycieli Geografji odbędzie się w Poznaniu w dniach 19, 20 i 21 maja r. b.

Przychylając się do prośby Komitetu Wykonawczego tego Zjazdu, polecam zachęcić nauczycieli szkół średnich i wyżej zorganizowanych szkół powszechnych do wzięcia udziału w Zjeździe; konkretne prośby nauczycieli o urlop w tym celu należy traktować przychylnie.

Wilno, dnia 13 III. 1929 r. Nr. 0-5040/29.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) *St. Pogorzelski.*

59

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 19 lutego 1929 r. Nr. I. W. F.—1180/29

w sprawie sprzątania sal szkolnych.

Wyjaśniając zarządzenie z dnia 10 marca 1928 r. (Nr. O. H. Fiz. 25/28) w sprawie sprzątania sal szkolnych, Ministerstwo oznajmia, że w pracowniach slöjdowych, uczniowie, którzy pracują kolejno grupami, winni przed opuszczaniem sali doprowadzić ją do porządku. Gruntownego zamiatania po lekcjach dokonywują woźni.

Podsekretarz Stanu
(—) S. D. Czerwiński.

Panom Inspektorom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom Szkół.

Udzielam, celem przestrzegania w związku z okólnikiem poprzednim (Dz. Urz. Kuratorjum Nr. 4 z roku 1928 poz. 66).

Wilno, dnia 13 III. 1929 r. Nr. 0-5624/29.

Kurator Okręgu Szkolnego
Stefan Pogorzelski.

60

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 3 marca 1929 r. Nr. I-5017.

Do ogółu nauczycielstwa szkół powszechnych

w sprawie święta sadzenia drzew.

Podaję do wiadomości, że Ministerstwo R. P. wydało broszurę: „Rozporządzenie w przedmiocie sadzenia i utrzymywania drzew na drogach publicznych", która jest do nabycia w Drukarni Państwowej w Warszawie po cenie 20 gr. — bez kosztów przesyłki. Broszura podaje ważny materjał informacyjny w sprawie święta sadzenia drzew. (Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z 17. IV. 1923 r. Nr. 5455(III).

Naczelnik Wydziału
T. Młodkowski.

61

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

Do Panów Inspektorów Szkolnych, Dyrekcyj i Kierownictw szkół podległych oraz Nauczycielstwa w Okręgu

w sprawie wykazu szkół, w których nauka uprawnia do zwrotu opłaty szkolnej w roku 1928/1929.

Na podstawie okólnika Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22 stycznia 1929 r. L. I. Prez. 70/29 podaję do wiadomości wykaz szkół w Okręgu Szkolnym Wileńskim, w których nauka uprawnia do zwrotu opłaty szkolnej w roku 1928/1929.

Jednocześnie zawiadamiam, że unieważniony został poprzedni wykaz wraz z uzupełnieniem (Dziennik Urzędowy Kuratorjum z r. 1928 Nr. 9 poz. 199 i Nr. 12, poz. 18).

Wilno, dnia 13 III 1929 r. Nr. 0-3296/29.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) *St. Pogorzelski.*

Wykaz

Szkół prywatnych, w których nauka uprawnia w roku szkolnym 1928/29 do zwrotu opłat szkolnych.

1. Druja—polskie gimn. im. Króla Stefana Batorego Zgromadzenia O. O. Marjanów.
2. Mołodeczno — polskie gimn. koeduk. im. Tomasza Zana T-wa Szkoły Polskiej.
3. Wilno — gimn. męskie O. O. Jezuitów.
4. Wilno — gimn. żeńskie—Zgromadz. S. S. Najświętszej Rodziny z Nazaretu.
5. Wilno—gimn. koeduk. z polskim język. naucz. Chaima Epsztejna.
6. Wilno — gimn. archidiecezjalne męskie Kurji Metropolitarnej Wileńskiej rzymsko-katolickiej.
7. Wilno — liceum żeńskie im. Filomatów — Stanisławy Pietraszkiewiczówny.
8. Wilno — gimn. koeduk. Ferdynanda Welera.
9. Wilno — gimn. koeduk. T-wa Rozpowszechnienia Oświaty.
10. Wilno — gimn. koeduk. Żydowskiego T-wa Pedagogów.
11. Wilno—liceum żeńskie im. św. Scholastyki PP. Benedyktynek.
12. Wilno — liceum żeńskie Zgromadzenia SS. Wizytek.
13. Wilno — gimn. koeduk. im. Tadeusza Czackiego — Stefana Świętorzeckiego.
14. Wilno — gimn. humanist. z hebrajskim język. naucz. Stow. Oświatowo-Kulturalnego „Tarbuth” klasy od I do III włącznie.
15. Wilno — gimn. męskie Zgromadzenia Ks. Ks. Misjonarzy.
16. Wilno — gimn. koeduk. Ety Dzięcielskiej.
17. Wilno — gimn. koeduk. z litewskim język. naucz. im. Witolda Wielkiego—Litewskiego Stowarzyszenia Oświatowego „Rytas”.

18. Wilno — gimn. humanistyczne koeduk. Komitetu Rodzicielskiego Gimnazjum Białoruskiego w Wilnie.
19. Baranowicze — gimn. koeduk. Walentyny Szulickiej.
20. Lida — gimn. koeduk. Magistratu miasta.
21. Nowogródek — gimn. koeduk. z białoruskim język. naucz. Komitetu Rodzicielskiego klasy od I do IV wł.
22. Słonim — gimn. koeduk. żydowskie T-wa Szkoły Średniej.
23. Stołpce — gimn. koeduk. Towarzystwa Szkoły Średniej.

Seminarja Nauczycielskie.

24. Słonim — Semin. naucz. żeńskie im. M. Marceliny Darowskiej.

Szkoły zawodowe.

25. Nowa Wilejka — Szkoła Zawodowa Żeńska Koła P. M. S.
26. Nowo-Święciany — Szkoła Zawodowa Żeńska Wydz. Powiat. Sejmiku Nowoświęciańskiego.
27. Wilno — Salezjańska Szkoła Rzemiosł.
28. Wilno — Niższa Szkoła Zawod. Żeńska im. św. Józefa T-wa Rozpowszechnienia Kultury i Dobroczynności.
29. Wilno — Szkoła Handl. 3 kl. Stow. Kupców i Przem. Chrześcj.
30. Wilno — Instytut Nauk Handlowo-Gospodarcz. T-wa Krzewienia wiedzy Handlowej i Ekonomicznej.
31. Wilno — Szkoła Odzieżowa im. Promienistych Pol. T-wa „Światło".
32. Wilno — Niższa Szkoła Zawodowa Żeńska SS. Salezjanek.
33. Wilno — Liceum Handlowe S. Pietraszkiewiczówny.
34. Wilno—Szkoła Rzemiosł Artystycznych Tow. Artystów Plastyków.
35. Wilno. — Konserwatorjum Muzyczne T-wa „Lutnia", Dominikańska 3.

62

Ogłoszenia Urzędowe.

Zawiadomienie.

Dnia 1 lutego 1929 r. puszczone zostaną w obieg 10-złotowe bilety bankowe z datą 20 lipca 1926 r., które różnią się od dotychczasowych tylko drobną zmianą w wykonaniu znaku wodnego. Zamiast dat panowania Bolesława Chrobrego znajduje się nad jego podobizną „10", u dołu zaś litery „zł".

Warszawa, dnia 21 stycznia 1929 r.

Państwowe Wyższe Kursy Nauczycielskie.

W roku szkolnym 1929/30 czynne będą na Państwowych Wyższych Kursach Nauczycielskich następujące grupy: a) humanistyczna w Krakowie, Lwowie, Toruniu, Warszawie i Wilnie; b) geograficzno-przyrodnicza

we Lwowie i w Warszawie; c) fizyczno-matematyczna w Lublinie, Poznaniu, Warszawie i Cieszynie; d) robót ręcznych i rysunków w Warszawie (tylko dla mężczyzn) i w Mysłowicach; e) śpiewu i wychowania fizycznego w Poznaniu.

Termin wnoszenia podań upływa z dniem 31 marca b. r. Szczegółowe warunki zawarte są w Statucie W. K. N. (Dz. Urz. Ministerstwa z r. 1928, Nr. 9).

(II-3741/29).

Opłaty za egzamin uzupełniający.

W ślad za ogłoszeniem Kuratorjum zamieszczonem w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum Okr. Szk. Wil. Nr. 2 poz. 29 Kuratorjum zarządza, aby pieniądze za taksy egzaminacyjne od nauczycieli przystępujących do składania uzupełniających egzaminów przed Państwową Komisją Egzaminacyjną dla czynnych a niekwalifikowanych nauczycieli w Wilnie, składano na rachunek bieżący Nr. 11 Inspektoratu Szkolnego m. Wilna.

Konkurs.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego ogłasza konkurs na stanowisko kierownika (czki) 7-kl. publicznej szkoły powszechnej żeńskiej im. Adama Mickiewicza w Baranowiczach.

Szkoła posiada mieszkanie dla kierownika, składające się z 2 pokoi i kuchni.

O stanowisko to mogą ubiegać się nauczyciele (lki), posiadający (ce) pełne kwalifikacje oraz odpowiadający (e) wymaganiom art. 12 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462).

Podanie należycie udokumentowane winni kandydaci (tki) wnosić w drodze służbowej do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego w terminie do dni 30 od dnia wyjścia niniejszego Dziennika Urzędowego.

63

Komunikaty i zawiadomienia.

Druki szkolne.

Kuratorjum powiadamia, że szkoły województw Wileńskiego i Nowogródzkiego mogą nabywać wszelkie przepisowe druki szkolne w księgarniach: Stowarzyszenia Nauczycielstwa Polskiego przy ul. Królewskiej 1 i Polskiej Macierzy Szkolnej — ul. Benedyktyńska 2 w Wilnie.

64

Pochwały i odznaczenia.

Uznanie za prace przy organizacji Wystawy Pedagogicznej w Wilnie.

Czynna w czasie od dn. 26 stycznia do 8 lutego 1929 Wystawa Pedagogiczna w Wilnie spełniła swoje zadanie i jako chlubne świadectwo działalności szkół Okręgu Wileńskiego i jako przygotowanie do Wystawy Krajowej w Poznaniu, gdyż znaczna ilość eksponatów, zgromadzonych w Wilnie, została przez Komisję Min. W. R. i O. P. przeznaczona do wysłania na Wystawę do Poznania.

Wystawa Wileńska, zorganizowana pod umiejętnem i pełnem poświęcenia kierownictwem wizytatora p. dr. Fedorowicza przy pomocy p. radcy Z. Szulczyńskiego i p. Z. Kiewliczowej, przygotowana była zbiorowym wysiłkiem nauczycielstwa tut. okręgu, które mimo krótkiego okresu przygotowawczego, zdołało wielkim nakładem pracy postawić Wystawę na właściwem poziomie. Wobec powyższego wyrażam Dyrekcjom szkół państwowych i prywatnych, pp. Inspektorom szkolnym i całemu nauczycielstwu, które wzięło udział w pracach przygotowawczych do Wystawy, swe uznanie i podziękowanie, w szczególności zaś dziękuję następującym osobom, które pracowały w Wilnie przy urządzaniu Wystawy: Pp. Benedyktowi Bińkowskiemu, dyr. Gimn. im J. Słowackiego w Wilnie, dr. Jadwidze Boguszewskiej, lekarce szkolnej Gimn. im. E. Orzeszkowej w Wilnie, Karolowi Bohdanowiczowi, naucz. Gimn. im. J. Lelewela, Pawłowi Bojakowskiemu, naucz. Gimn. im. A. Mickiewicza w Wilnie, Jadwidze Biegowej, naucz. szkoły głuchoniemych w Wilnie, ks. Leopoldowi Chomskiemu, prefektowi Gimn. im. Zygmunta Augusta w Wilnie, Stanisławowi Chruścielowi, kierownikowi szk. powsz. № 46 w Wilnie, Eleonorze Ciszkiewiczowej, naucz. Seminarjum Ochroniarskiego, Romualdowi Czyżewskiemu, instruktorowi Wych. Fiz. w Kuratorjum, Aleksandrowi Dmochowskiemu, dyrektorowi Pracowni Przyrodniczej w Wilnie, Janowi Draczowi, instruktorowi oświaty pozaszkolnej w Wilnie, Genowefie Dudejciównie, naucz. szk. powsz. № 6, Wacławie Fleury, kierow. szk. pow. Nr. 22, Bronisławie Gawrońskiej, instruktorce śpiewu i muzyki przy Kuratorjum, Wandzie Hofmanowej, naucz. Gimn. im. Lelewela w Wilnie, Andrzejowi Jasińskiemu, kierownikowi szkoły dla moralnie zaniedbanych, Eugenjuszowi Kazimierowskiemu, naucz. Semin. Męsk. w Wilnie, Władysławowi Kuźniarowi. naucz. Gimn. im J. Słowackiego w Wilnie, Czesławowi Wierusz-Kowalskiemu, Instruktorowi Robót Ręcznych Kuratorjum, Hannie Wierusz-Kowalskiej, naucz. szk. powsz. Nr. 22, Marjanowi Kuleszy, naucz. Gimn. im. A. Mickiewicza w Wilnie, Romanowi Krausowi, dyrektorowi Państwowej Szkoły Ogrodniczej w Wilnie, Janowi Kaczkowskiemu, kierownikowi szk. powsz. Nr. 38, Halinie Kaczyńskiej, kierowniczce szkoły dla umysłowo upośledzonych, ks. Janowi Kozakowi, prefektowi Gimn. SS. Nazaretanek, Alinie Łęskiej, naucz. Gimn. im. E. Orzeszkowej w Wilnie, Marji Łosiowej, naucz. szk. pow. Nr. 7, Mieczysławowi Matuszkiewiczowi, dyrektorowi Semin. Naucz. Męsk. w Wilnie, Zofji Muchlińskiej dyrektorce Semin. Nucz. Żeńskiego w Wilnie, Konstantemu Matulewiczowi, naucz. Gimn.

im. J. Lelewela, M. Mienickiemu, urzędnikowi K. O. S. Wil., Janinie Malinowskiej, naucz. szk. powsz. Nr. 4, prof. Alicji Nebelskiej, Marji Ostrejkównie, naucz. Semin. Naucz. Żeńsk., Tadeuszowi Piźle, naucz. Sem. Naucz. Męsk., Stanisławowi Paszkiewiczowi, dyrektorowi Gimn. im. J. Lelewela, Janowi Paprockiemu, naucz. szk. powsz. Nr. 38, Józefowi Rybickiemu, asystentowi U. S. B., Julji Rutkowskiej, dyrektorce Semin. Naucz. w Trokach, Leonowi Raduwanowskiemu, naucz. szk. pow. Nr. 51, Antoninie Świdzińskiej, naucz. szk powsz. Nr. 22, dr. Wacławowi Staszewskiemu, naucz. Gimn. SS. Nazaretanek, Wandzie Stanisławskiej, naucz. Semin. Naucz. Żeńsk., Antoniemu Szemiace, naucz. Gimn. Welera, F. Sikorskiemu, urzędnikowi K. O. S. Wil., B. Sienkiewiczowi, urzędnikowi K. O. S. Wil., Zofji Strejcherównie, kierowniczce szkoły głuchoniemych, Marji Strzemińskiej, kierowniczce szkoły dla ociemniałych, Józefowi Stubiedzie, naucz. Gimn. Zygm. Aug., Ludwice Szermównie, naucz. szk. dla ociemniałych, Mieczysławowi Tomaszewskiemu, naucz. Gimn. im. J. Lelewela, Zofji Tynkównie, naucz. szk. powsz. Nr. 2, Stefanowi Wygonowskiemu, naucz. Gimn. im. Słowackiego, Bronisławowi Zapaśnikowi, dyrektorowi Gimn. im. A. Mickiewicza w Wilnie, Jadwidze Żyłkowej, naucz. Gimn. im. E. Orzeszkowej w Wilnie.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) St. Pogorzelski.

65

Ruch służbowy.

Szkolnictwo średnie ogólnokształcące.

Mianowani:

1. *Michał Urbanowicz* — naucz. tymcz. Gimn. Państw. w Lidzie od dn. 1.III.29 r.

Szkolnictwo powszechne.

A. Inspektoraty szkolne.

Mianowani:

1. *Marjan Witkowski* — naucz szk. powsz. w Landwarowie — prowizorycznym zastępcą Inspektora Szkolnego w Lidzie od dn. 1.II.29 r.

B. Szkoły powszechne.

Mianowani:

1. *Marja Kapaczówna* — naucz. szk. powsz. w Zalesiu pow. brasław od dn. 16.II.29 r.
2. *Frańciszek Kowalczyk* — naucz. szk. powsz. w Gajgolach pow. wileńsko-trock. od dn. 16.II.29 r.
3. *Wincenty Arent* — naucz. szk. powsz. w Łuczajce pow. dziśń. od dn. 1.III.29 r.
4. *Jadwiga Miłoszczówna* — naucz. szk. powsz. w Romaszkańcach pow. lidzkiego od dn. 1.III.29 r.

5. *Katarzyna Różycka* — naucz. szk. powsz. w Czurańcach pow. lidzkiego od dn. 1.III.29 r.

6. *Janina Nowakówna* — naucz. szk. pow. w Glinnie pow. oszmiańskiego od dn. 16.III.29 r.

7. *Józef Zieliński* — naucz. szk. powsz. w Udziale pow. dziśnieńskiego od dn. 1.III.29 r.

Przeniesieni:

1. *Alojny Kuraczyk* ze szk. powsz. w Gajgolach pow. wileńsko-trockiego do szk. powsz. w Wielkich Solecznikach tegoż powiatu.

2. *Witold Malczyk* naucz. szk. powsz. w Słobódce pow. oszmiańskiego do szk. powsz. w Oszmianie.

3. *Jadwiga Stefanowiczówna* naucz. szk. powsz. w Bujniewiczach pow. nowogródz. do szk. powsz. w Mieszkuciach pow. oszmiańsk.

4. *Gustaw Malawko* naucz. szk. powsz. № 45 w Wilnie do szkoły № 32 w Wilnie.

5. *Adolfina Ciszewska* naucz. szk. powsz. w Dużej Niedźwiadce pow. baranowickiego, do szkoły powszechnej w Gradju pow. łuckiego.

6. *Józef Smoter* naucz. szk. powsz. w Rzeszy pow. wil.-trockiego do szk. powsz. w Landwarowie tegoż powiatu.

7. *Jan Follprecht* naucz. szk. powsz. w Bobrowszczyźnie pow. dziśnieńskiego do szk. powsz. w Niwce pow. będzińskiego.

8. *Emilja Nowicka* naucz. szk. powsz. № 1 w Wilnie do szk. powsz. № 37 w Wilnie.

9. *Wiktór Skwarczyński* naucz. szk. powsz. w Krzyżakach pow. wileńsko-trockiego do szkoły w Rzeszy tegoż powiatu.

10. *Janina Święcicka* naucz. sz. powsz. № 7 w Wilnie do szk. powsz. № 28 w Wilnie.

11. *Jadwiga Bohdanowiczówna* naucz. szk. powsz. № 19 w Wilnie do szk. powsz. № 3 w Wilnie.

12. *Stefanja Traczowa* naucz. szk. powsz. № 9 w Wilnie do szk. powsz. № 45 w Wilnie.

13. *Alina Onoszkowa* naucz. szk. pow. № 14 w Wilnie do szk. powsz. № 7 w Wilnie.

14. *Franciszek Grela* naucz. szk. powsz. № 11 w Wilnie do szk. powsz. № 1 w Wilnie.

15. *Marja Kotarska* naucz. szk. pow. № 45 w Wilnie do szk. powsz. № 9 w Wilnie.

16. *Kazimiera Dobrowolska* naucz. szk. pow. № 32 w Wilnie do szk. powsz. № 16-a w Wilnie.

17. *Marja Orłowska* naucz. szk. powsz. № 38 w Wilnie do szk. powsz. № 14 w Wilnie.

18. *Julja Zawadzka* naucz. szk. powsz. № 31 w Wilnie do szk. powsz. № 45 w Wilnie.

19. *Paweł Wachnianin* naucz. szk. pow. w Hermanowiczach pow. dziśnieńskiego do szkoły powsz. w Łużkach tegoż powiatu.

20. *Jadwiga Rozwadowska* naucz. szk. pow. w Plissie pow. dziśnieńskiego do szk. powsz. w Pieniaczkach pow. prużańskiego w drodze dyscyplinarnej.

Zwolnieni:

1. *Amalja Hyczyńska* naucz. szk. powsz. w Ganowszczyźnie pow. lidzkiego od dn. 19.I.29 na własną prośbę.
2. *Michał Żabko* naucz. szk. powsz. w Psui pow. dziśnieńskiego z dn. 31.VIII.29 r.
3. *Zbigniew Zakrzewski* naucz. szk. powsz. w Domaszewiczach pow. baranowickiego z dn. 30.VI.29 r.
4. *Jan Andruszkiewicz* naucz. szk. pow. w Horkach pow. dziśnieńskiego z dn. 31.VIII.29 r.
5. *Józef Łuszczyński* naucz. szk. pow. w Smoliczach pow. nieświeskiego z dn. 10.I.29 na własne żądanie.

66

Dział nieurzędowy.

ĆWICZENIA

z przyrody martwej (fizyki, chemji, mineralogji) w szkołach powszechnych i w niższych klasach szkół średnich.

Przyrządy pomysłu A. Dmochowskiego, wyrobu Szkolnej Pracowni Przyrodniczej w Wilnie (ul. Zawalna 5)

I. Światło na 6 grup.

1. Prostolinjowe rozchodzenie się światła, 6 ekranów, z 3-ma otworami każdy i 6 świec z okienkami metalowemi albo 6 lamp naftowych również z okienkami metalowemi . . 48 zł.
2. Cień i półcień, 6 zasłon i 12 lichtarzy drewnianych . . . . 36 „
3. 6 ekranów z dychty . . . . 18 „
4. 6 małych luster płaskich w oprawie . . . . 36 „
5. 6 pryzmatów drewnianych z literami „R” i 6 metrówek ceratowych . . . . 30 „
6. 6 szkieł płaskich w oprawie dla otrzymywania obrazów urojonych . . . . 48 „
7. 6 skrzyneczek optycznych do badania rozpraszania światła, jako ciemnia optyczna, model aparatu fotograficznego, oka (działanie okularów), latarni projekcyjnej . . . . 600 „
8. 6 soczewek wypukłych i 6 wklęsłych na podstawach drewnianych do otrzymywania obrazów w soczewkach . . . 78 „
9. 6 luster wklęsłych i 6 wypukłych, każda para na wspólnej podstawie, do otrzymywania obrazów . . . . 258 „
10. 6 modeli czynnych lunety Keplera i Galileusza, z jedną dodatkową częścią dla wszystkich . . . . 600 „
11. 6 przyrządów do badania powiększenia lupy . . . . . . 300 „
12. 6 par skrzyneczek z okienkami, zaciągniętemi kalką i z lichtarzami, do nich 6 soczewek w ekranach, nieco podnoszących się, do określania odległości ogniskowych soczewek skupiających i luster wklęsłych (z lustrami Nr 9) . . 420 „

13. Oświetlenie powierzchni i odległości tej powierzchni od źródła światła, 6 ekranów z krążkami, 6 ekranów z otworami i 6 lamp naftowych z okienkami metalowemi . . . 150 zł.
14. 2 spektroskopy kieszonkowe na podstawach drewnianych z dodatkowemi przyrządami, do badania widma ciągłego, linjowego i pochłaniania . . . . 360 „

Razem . . . 2982 zł.

II Mechanika na 6 grup.

1. Składanie sił rozbieżnych i równoległych, 18 dynamometrów i 6 deseczek (rys. 6 i 13 „Fizyki i chemji w szkole”) . . 270 zł.
2. Środek ciężkości, rodzaje i pewność równowagi, 6 statywów, 6 deseczek, 24 figury geometryczne z dychty i 24 figury z brystolu, 6 przyrządów (rys. 53 i 58, str. 155—162 „Fiz. i chemja w szkole”) . . . . 420 „
3. 6 dźwigni (rys. 18) . . . . 180 „
4. 6 wag do badania czułości (rys. 28) . . . . 450 „
5. 6 równi pochyłych i 6 dynamometrów do nich (rys. 47 i 50) 450 „
6. 12 bloczków, sznury i zatyczki do nich (rys. 40 i 44) . . . 30 „
7. 6 kołowrotów (rys. 35 i 36) . . . . 180 „
8. Tarcie, 6 podstaw i 6 bryłek drewnianych, 6 szkieł i 6 kawałków papieru (dynamometry używają się te, co i do równi pochyłej) . . . . 180 „
9. Siła odśrodkowa i dośrodkowa i badanie bezwładności, 6 krótkich i 6 długich dynamometrów maksymalnych . . . 450 „
10. Duży dynamometr maksymalny z tarczą do badania siły odśrodkowej w ruchu wahadłowym . . . . 125 „

Razem . . . 2735 zł.

III. Elektrostatyka na 6 grup.

1. 6 elektroskopów z brewienkami i 6 ze skrzydełkami celuloidowemi do zasadniczych zjawisk elektrycznych . . . . 90 zł.
2. 6 elektroskopów metalowych do zjawisk indukcji i do badania przewodnictwa . . . . 90 „
3. 6 kompletów materjałów do tych elektroskopów . . . . 60 „
4. 6 piecyków żelaznych do ogrzewania butelek i innych materjałów . . . . 90 „
5. 6 metalowych lamp spirytusowych do tych piecyków . . . 30 „

Razem . . . 360 zł.

IV. Wstępne wiadomości z fizyki, ciepło, chemja na 6 grup.

1. 6 niklowanych ważek belkowych, z czułością do $1/4$ gr. z obciążeniem do 400 gr. (ważki przystosowane są i do prawa Archimedesa) . . . . 210 zł.
2. 6 statywów drewnianych do ważek i do termometrów, z haczykami niklowanemi, do 6 łapek i 6 trzymadeł . . . 150 „
3. Bryłki drewniane: a) 6 do mierzenia objętości, b) 6 do pływania i c) 6 do prawa Archimedesa z 6 naczyńkami metalowemi . . . . 48 „

4.	Przyrząd do demonstracji sił, powstających przy ogrzewaniu i oziębieniu ciał	60 zł.
5.	6 przyrządów do zmiany rozmiarów ciał pod wpływem ciepła (ciał stałych, płynnych i lotnych)	120 „
6.	6 naczyń do mieszanin oziębiających z podstawami drewnianemi	24 „
7.	6 przyrządów do ciepła właściwego, mianowicie: 6 trójnogów żelaznych, 6 naczyń do ogrzewania wody, 12 podstaw drewnianych, 6 ciężarków mosiężnych	180 „
8.	Przyrząd do doświadczenia Tyndala, walec ołowiany i żelazny, trójnog żelazny, 2 płytki parafinowe	30 „
9.	6 przyrządów do porównania przewodnictwa żelaza i miedzi	36 „
10.	6 przyrządów do otrzymywania i badania azotu	36 „
11.	2 przyrządy do otrzymywania i badania wodoru	40 „
12.	6 przyrządów do suchej dostylacji drzewa i do badania płomyka	36 „
13.	6 przyrządów do otrzymywania i do badania tlenu	90 „
14.	6 przyrządów do otrzymywania i do badania dwutlenku węgla	90 „
15.	6 kompletów ciał do określenia ciężaru właściwego . . .	24 „
	Razem . . .	1174 zł.

V. Zbiory mineralogiczne do ćwiczeń na 6 grup.

1.	Limonity, hematyty z połyskiem metalowym i z połyskiem ziemistym, magnetyty, syderyty surowe i prażone, piryty po 6 okazów każdego minerału, razem 42 okazy, po 2 złote okaz	84 zł.	—	—
2.	Blenda cynkowa i błyszcz ołowiu (galona), po 6 okazów, razem 12 okazów, po 3 zł. okaz	36 „	—	—
3.	54 pudełka tekturowe do minerałów i napisy do nich .	10 „	80 gr.	
	Razem .	130 zł.	80 gr.	

Przesyłka i opakowanie według rzeczywistych wydatków. Można obstalowywać zbiory na 12 grup lub na 3 grupy. Cena stosunkowo zwiększa się albo się zmniejsza.

Ogólne zestawienie.

1.	Światło na 6 grup	2982	zł.	—	gr.
2.	Mechanika na 6 grup	2735	„	—	„
3.	Elektrostatyka na 6 grup	360	„	—	„
4.	Wstępne wiadomości z fizyki, ciepło, chemja, na 6 grup	1174	„	—	„
5.	Zbiory mineralogiczne na 6 grup	130	„	80	„
	Razem	7381	zł.	80	gr.

Sprawozdanie z Wystawy Pedagogicznej.

W czasie od dnia 26 stycznia do dnia 8 lutego r. b. czynna była w Wilnie Wystawa Pedagogiczna, urządzona celem zobrazowania stanu szkolnictwa w Okręgu Szkolnym Wileńskim i przygotowania eksponatów dla wystawy Krajowej w Poznaniu.

Wystawa mieściła się w budynku Gimnazjum im. J. Lelewela w Wilnie, przy ul. Mickiewicza 38 i zajęła górne piętro tego budynku, a mianowicie 6 sal szkolnych, aulę i kurytarze. Szkolnictwo Zawodowe na Wystawie nie było reprezentowane. Na Wystawie uwzględnione były następujące działy:

I. **Organizacja władz szkolnych i statystyka szkolnictwa.** Dział ten wypełniły tablice graficzne w ilości 49, opracowane głównie przez p. dr. A. Hirszberga, częściowo także przez pp. B. Sienkiewicza i M. Mienickiego, pracowników Kuratorjum O. S. W. Statystyka dotyczyła wszystkich działów szkolnictwa i uwzględniła liczbę szkół, ich stopień organizacyjny, ilość, wyznanie i narodowość uczniów, ilość i kwalifikacje nauczycieli, wydatki z budżetu Państwa i świadczenia samorządów, w końcu organizację władz szkolnych w historycznym przebiegu od r. 1914.

II. **Przyroda żywa.** Sala przyrody żywej objęła zarówno okazy świadczące o metodzie nauczanie botaniki i zoologji w szkołach wszystkich typów, jak i eksponaty, wykonane przez szczególnie zamiłowanych w przedmiocie uczniów, wykonane poza programem. Z grupy pierwszej na wyszczególnienie zasługują akwarja, terarja i wiwarja, oraz rośliny doniczkowe, wystawione przez Gimn. Lelewela, a także ul doświadczalny prof. Bohdanowicza i doświadczalne mrowisko prof. Szemiaki. Z grupy drugiej: piękny zielnik, wykonany przez uczniów prof. Szemiaki i liczne kolekcje roślin i zwierząt, wystawione przez szkoły wileńskie i prowincjonalne.

III. **Przyroda martwa.** Sala przyrody martwej została wypełniona głównie nauką fizyki w szkole powszechnej i gimnazjum, na podstawie samodzielnych ćwiczeń uczniów. Większość materjału przypada na Pracownię Przyrodniczą w Wilnie, pod kierunkiem p. A. Dmochowskiego. Pozatem cenne oryginalne przyrządy wystawił: p. dr. W. Staszewski, p. Kowal, p. Zapaśnik i p. Obuchowski. Dział ten uważać należy za najbardziej udany na całej Wystawie, a dowodem przeznaczenie większości eksponatów wileńskich przez Komisję Min. W. R. i O. P. na Wystawę w Poznaniu.

IV. **Wieś w pracach dziecka.** Dział ten zorganizowany został w ostatniej chwili, wobec nadesłania przez szkoły powszechne kilku powiatów interesujących okazów, wykonanych przez uczniów na lekcjach robót ręcznych, a obrazujących sprzęty domowe, narzędzia rolnicze, stroje etc. miejscowe. Wszystkie dostarczone przedmioty mają wartość ludoznawczą, ponadto zaś świadczą dodatnio o pomysłowości nauczycieli i umiejętności czerpania tematów do prac z najbliższego otoczenia. Wszystkie przedmioty wystawione zostały zakwalifikowane na Wystawę w Poznaniu.

V. **Rysunki i roboty ręczne.** Eksponaty rysunkowe obrazowały metody nauczania w szkołach wszelkich typów. Dział rysunków o charakterze zdobniczym prezentował się bardzo dodatnio. Rysunki ze szkół

powszechnych prowincjonalnych przedstawiały się gorzej; zwłaszcza ujemnie o metodzie pracy świadczyła duża ilość rysunków przerysowanych z ilustracyj, pocztówek i t. d. Niedostatecznie również uwzględniony był (poza szkołami wileńskiemi) dział rysunków perspektywicznych.

Eksponaty z robót ręcznych świadczą przedewszystkiem o wielkich zdolnościach uczniów, zwłaszcza szkół powszechnych. Prace niektórych szkół prowincjonalnych, oraz prace, wykonane w warsztatach przy szkołach powszechnych stały na poziomie wysokim.

VI. Kształcenie nauczycieli. Dział ten nie przedstawiał się tak jak należy bogato, z powodu krótkiego terminu przygotowania Wystawy. Na pierwszy plan wysuwał się eksponat p. t. Sklep — jednostka metodyczna nauczania w szkole ćwiczeń, wystawiony przez Semin. Naucz. Męskie, w opracowaniu nauczyciela, p. W. Borowskiego.

VII. Języki Obce. Większość nadesłanego materjału pochodziła ze szkół wileńskich. Oprócz tablic, rysunków, zeszytów i t. d., niekiedy bardzo pomysłowych i pięknie wykonanych, w dziale tym była interesuca statystyka nauczania jęz. obcych w Okręgu.

VIII. Szkoły specjalne. W dziale tym reprezentowały metody nauczanie i osiągnięte wyniki szkoły specjalne, czynne w Wilnie, a mianowicie: szkoła dla dzieci umysłowo upośledzonych; szkoła dla dzieci moralnie zaniedbanych.

IX. Budownictwo szkolne. W licznych fotografjach oraz planach zobrazowany został stan budynków szkolnych w miastach i po wsiach całego Okręgu, ze szczególnem uwzględnieniem postępu w tej dziedzinie.

X. Higjena szkolna. Dział ten zawierał wzorowy gabinet lekarza szkolnego, ilustrację nowoczesnych metod pomiarów antropometrycznych, oraz oryginalne tablice statystyczne, ilustrujące stan opieki lekarskiej w szkołach, ze szczególnem uwzględnieniem prac Wydziału Zdrowia Magistratu m. Wilna.

XI. Matematyka. W dziale matematyki poza zeszytami, rysunkami uczniów i t. d., wystawione były niekiedy bardzo pomysłowe przyrządy służące do ilustracji wykładów matematyki, jak modele przestrzenne stereometrji, bryły i t. d.

XII. Oświata pozaszkolna. Materjału do tego działu dostarczyła statystyka pracy oświatowej i społecznej, prowadzonej przez nauczycielstwo, udział samorządów w popieraniu oświaty pozaszkolnej, oraz osiągnięte już w tej mierze wyniki. Liczne fotografje bibljotek, kursów dla dorosłych, chórów, orkiestr i t. d. dopełniły całości.

XIII. Wychowanie fizyczne. Dział ten zawierał okazy ze wszystkich sportów, uprawianych przez młodzież w Okręgu, oraz przybory do lekkiej atletyki i gimnastyki w szkole. Liczne dyplomy i nagrody osiągnięte na zawodach świadczyły o poziomie wychowania. Bardzo liczny dział fotografij sal gimnastycznych świadczył, że znaczenie wychowania fizycznego jest odpowiednio doceniane. Na wyszczególnienie zasługuje piękna mapa sal gimnastycznych, boisk, pływalni etc. całego Okręgu, wykonana przez nauczyciela p. Tomaszewskiego.

XIV. Geografja i nauka o Polsce. W dziale tym zgromadzono wszystko to, co powinien mieć nauczyciel geografji pod ręką, aby lekcje uczynić interesującemi i owocnemi. Ponadto zebrano spory materjał

prac uczniowskich, nadesłany głównie przez szkoły prowincjonalne. Przeważał materjał kartograficzny. Dodatnio wyróżniały się mapy plastyczne Seminarjum SS. Niepokolanek w Słonimie, zeszyty uczniowskie świadczyły o wielkim nakładzie pracy nauczycieli i uczniów, natomiast mniej chlubnie (z nielicznemi wyjątkami) świadczyły o metodzie pracy. Znaczna ilość eksponatów wybrana została na wystawę w Poznaniu.

XV. Humanistyka. Sala ta poświęcona była nauczaniu języków starożytnych, języka polskiego i historji. Materjał do nauczania filologji klasycznej nadesłały głównie szkoły wileńskie, a mianowicie: Gimnazjum im. J. Słowackiego, gimnazjum SS. Nazaretanek, gimnazjum OO. Jezuitów. Eksponaty świadczyły dodatnio o poziomie nauki tych przedmiotów.

Nauka języka polskiego zobrazowana była głównie przy pomocy zeszytów uczniowskich i notatek. Interesujące były mapy plastyczne (np. okolica Soplicowa, wykonana przez szkołę w Dziewieniszkach), pozatem na wyszczególnienie zasługują interesujące zeszyty domowe uczniów szkoły powszechnej w Mejszagole.

W dziale historji lwią część materjału nadesłały szkoły powszechne m. Wilna; materjał świadczy dodatnio o pracy nauczycieli i uczniów.

XVI. Wychowanie religijne. Do działu tego nadesłano eksponatów niewiele, głównie ze szkół powszechnych m. Wilna i z gimnazjum SS. Nazaretanek w Wilnie. Mimo to sala należała do bardzo interesujących, gdyż wystawiono tam ciekawe dokumenty z okresu walki o religję i polskość, a także mnóstwo interesujących pomocy naukowych. Liczne eksponaty przeznaczono do Poznania.

XVII. Wychowanie ogólne i bibljoteki. Dział ten został obesłany bardzo bogato przez szkoły prowincjonalne. Na pierwszy plan wysuwały się interesujące eksponaty Seminarjum Nauczycielskiego w Trokach oraz szkół województwa nowogródzkiego.

Dział bibljotek bardzo dodatnio reprezentowała czytelnia im. T. Zana w Wilnie, oraz interesujące tablice statystyczne. O dobrych wynikach pracy świadczy między innemi, że mnóstwo eksponatów z tego działu przeznaczono na wystawę w Poznaniu.

XVIII. Muzyka i śpiew. Nadesłane eksponaty świadczą, że muzyka i śpiew w należytym stopniu uwzględnione są w programie prac szkolnych i że osiągnięto już poważne wyniki. Najlepiej przedstawiają się wyniki, osiągnięte w seminarjach nauczycielskich, nieco gorzej w gimnazjach, najsłabiej w większości prowincjonalnych szkół powszechnych. W dziale tym obok zwykłych eksponatów zorganizowane były popisy chórów, orkiestr i deklamacje z różnych szkół na specjalnie urządzonej scenie. Popisy te stanowiły wielką atrakcję Wystawy i powiodły się w zupełności.

Komisja ministerjalna wybrała z przedmiotów wystawionych we wszystkich działach (nietylko z wyżej wymienionych) pewną ilość okazów na Wystawę w Poznaniu.

Organizacja Wystawy spoczywała w ręku komisji, złożonej z wizytatora dr. Z. Fedorowicza, radcy S. Szulczyńskiego i p. Z. Kiewliczowej. Intendenturę sprawował p. Sikorski, urzędnik K. O. S. W.

Dekorację ogólną Wystawy przeprowadził prof. S. Kazimierowski, piękną zaś dekorację kwiatową p. dyr. Kraus.

Książki nadesłane.

1. K. Ołdziejewski. „*Wystawy Powszechne* ich organizacja, położenie prawne i wartość społeczno-gospodarcza” ze słowem wstępnem dr. St. Wachowiaka, naczelnego dyrektora i prezesa zarządu Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu. Nakł. Związku Towarzystw Kupieckich w Poznaniu. R. 1928. Cena 8 zł.; przy nabyciu 25—50 egz. 10 proc. rabatu, przy 50—100 egz. 15 proc.

2. K. Błaszczyński: „Stosunki służbowe nauczycieli”. Najnowsze wydanie. Nakł. „Przyjaciela Szkoły” w Poznaniu (skrz. poczt. 98, Nr. konta w P. K. O. 202920). Cena 6 zł. 80 gr., z przesyłką 7 zł. 40 gr.

3. Wł. Witwicki: „Zarys psychologji” — podręcznik dla uczniów szkół średnich i seminarjów nauczycielskich. Nakł. „Książnicy-Atlas”. Lwów — Warszawa 1928 r.

Warunki umieszczenia ogłoszeń: Cała strona zł. 120.—,Pół strony 65 zł.,— Ćwierć strony zł. 35.—. Ogłoszenia mniejsze niż 1/4 kolumny liczą się od wyrazu po 20 gr. za wyraz. Ogłoszenia umieszcza się **tylko po zapłaceniu zgóry** przypadającej należności (konto Nr. 30466) w P. K. O.. Administracja pozostawia bez odpowiedzi nadesłane do druku ogłoszeia, o ile jednocześnie należność nie została wpłacona.

Druk. „LUX”, Wilno.